

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2018. gada 16. augusts)

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido apmaiņas, atbalsta un mācību programmu euro aizsardzībai pret viltošanu (programmu “Perikls IV”)

(CON/2018/35)

(2018/C 378/03)

Ievads un tiesiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2018. gada 25. jūnijā saņēma Eiropas Savienības Padomes lūgumu sniegt atzinumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido apmaiņas, atbalsta un mācību programmu euro aizsardzībai pret viltošanu (programmu “Perikls IV”) laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam⁽¹⁾ (tālāk tekstā – “ierosinātā regula”).

ECB kompetence sniegt atzinumu pamatojas uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 133. pantu, saskaņā ar kuru, neskarot ECB pilnvaras, Eiropas Parlaments un Padome pēc apspriešanās ar ECB nosaka pasākumus, kas nepieciešami euro kā vienotās valūtas izmantošanai. ECB Padome šo atzinumu ir pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas reglamentu 17.5. panta pirmo teikumu.

1. Vispārīgi apsvērumi

- 1.1. ECB norāda, ka ar ierosināto regulu no 2021. gada 1. janvāra tiks aizstāts pašreizējās programmas “Perikls 2020” juridiskais pamats, kuru noteica Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 331/2014⁽²⁾, lai turpinātu programmu “Perikls” līdz 2027. gada beigām.
- 1.2. ECB vēlreiz uzver savu iepriekš pausto nostāju, ka programma “Perikls” ir noderīgs ieguldījums ECB, Eiropola un nacionālo iestāžu darbībā, kas jau tiek veikta cīņā pret euro banknošu un monētu viltošanu⁽³⁾. ECB ir pārliecināta, ka programma “Perikls IV” turpinās kalpot euro banknošu integritātes saglabāšanai.
- 1.3. ECB uzsver tās aktīvu līdzdalību cīņā pret naudas viltošanu. Jo īpaši – ECB izstrādā banknošu dizainu un pretviltošanas elementus euro banknotēm, kas ļauj gan sabiedrībai, gan ekspertiem atšķirt īstas banknotes no viltotām un attur viltotājus.
- 1.4. Kopš 2013. gada tikušas pakāpeniski ieviestas Eiropas sērijas banknotes. Lai sagatavotos banknošu ar modernizētiem pretviltošanas elementiem izlaišanai, ECB un Eurosistēmas nacionālās centrālās bankas piedāvā plašu informācijas klāstu banknošu iekārtu ražotājiem un piegādātājiem, kā arī komercbankām, mazumtirgotājiem un citiem, kas izmanto banknošu aprīkojumu vai ikdienā apstrādā skaidro naudu. Turklāt ECB nodrošina apmācības programmas un mācību materiālus, lai papildinātu profesionālo skaidrās naudas apstrādātāju apmācību. Turklāt informācija par dizaina un pretviltošanas elementiem ir pieejama plašai sabiedrībai pēc jaunas banknošu sērijas ieviešanas.

⁽¹⁾ COM(2018) 369 final.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 331/2014 (2014. gada 11. marts), ar ko izveido apmaiņas, atbalsta un mācību programmu euro aizsardzībai pret viltošanu (programmu “Perikls 2020”) un atceļ Padomes Lēmumus 2001/923/EK, 2001/924/EK, 2006/75/EK, 2006/76/EK, 2006/849/EK un 2006/850/EK (OV L 103, 5.4.2014., 1. lpp.).

⁽³⁾ Sk. 1. punktu Eiropas Centrālās bankas Atzinumā CON/2006/35 (2006. gada 5. jūlijs) pēc Eiropas Savienības Padomes lūguma par diviem Padomes lēmumu priekšlikumiem attiecībā uz apmaiņas, atbalsta un mācību programmu euro aizsardzībai pret viltošanu (“Perikla” programmu) (OV C 163, 14.7.2006., 7. lpp.) un 1.1. punktu Eiropas Centrālās bankas Atzinumā CON/2012/17 (2012. gada 2. marts) par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido apmaiņas, atbalsta un apmācību programmu euro aizsardzībai pret viltošanu (programmu “Perikls 2020”) (OV C 137, 12.5.2012., 7. lpp.). Visi ECB atzinumi tiek publicēti ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu.

- 1.5. Bez tam ECB savā Naudas viltojumu analīzes centrā analizē jauna veida viltojumus un izmanto iegūtās zināšanas, lai sniegtu nodēriņas konsultācijas tiesību aizsardzības iestādēm. Naudas viltojumu analīzes centrs koordinē visu zināmo tehnisko un statistikas datu par euro viltojumiem izplatīšanu visām iesaistītajām pusēm.
- 1.6. Viltotāji arvien vairāk izmanto digitālās attēlu apstrādes aparatūru un programmatūru. Reaģējot uz to, Centrālo banku viltošanas apturēšanas grupa, kuras locekle ir ECB, atbalsta un izmanto tehnoloģijas, piemēram, viltojumu novēršanas sistēmas, kas kavē aizsargātu banknošu attēlu uzņemšanu vai reprodukciju.

2. Īpaši apsvērumi

- 2.1. Saskaņā ar ierosinātās regulas 4. panta 2. punktu, Eiropas Komisija, sadarbībā ar dalībvalstīm ieviešot "Perikls IV" programmu, ņem vērā attiecīgos pasākumus, ko veic citas kompetentās iestādes, jo īpaši ECB un Eiropols. ECB aicina Komisiju pilnībā izmantot ECB pieredzi apmācību un informācijas sniegšanā par euro banknotēm, kā arī nodrošināt ECB pilnīgu iesaistīšanos šajā sakarā.
- 2.2. Turklāt, atsaucoties uz "Perikls IV" programmas ieinteresēto pušu labi funkcionējošo sadarbību, ECB atkārtoti pauž viedokli, ka būtu lietderīgi, ja Komisija sazinātos un iesaistītu ECB un Eiropolu, sagatavojot saskaņā ar programmu finansējamās darba programmas, jo īpaši kopīgi izskatītu iniciatīvas, tādējādi izvairoties no iespējamās dublēšanās un pārklāšanās starp šo programmu, citām attiecīgajām programmām un ECB apmācību pasākumiem⁽¹⁾. Šāda sadarbība arī atvieglotu saskaņotas stratēģijas piemērošanu pret euro viltošanu un krāpšanu. Tādēļ ierosinātās regulas 10. pants jāgroza, lai noteiktu, ka Komisija saistībā ar darba programmām veic iepriekšēju apspriešanos ar galvenajām iesaistītajām pusēm, tostarp ECB un Eiropolu. Komisijai vajadzētu dot ECB pietiekami daudz laika, lai iepazītos ar dokumentāciju, kas attiecas uz darba programmām, kuras tiks izveidotas saskaņā ar 10. pantu⁽²⁾.
- 2.3. Ierosinātās regulas 12. pantā noteikts, ka Komisija katru gadu sniegs informāciju par "Perikls IV" programmas rezultātiem. 13. pants paredz starpposma novērtējumu programmas laikā un galīgo novērtējumu pēc programmas beigām. Kaut arī novērtējumu secinājumi kopā ar Komisijas apsvērumiem jāpaziņo Eiropas Parlamentam, Padomei un ECB, ikgadējā informācija jāpaziņo tikai Eiropas Parlamentam un Padomei. ECB tāpat atzīmē, ka paziņojums par "Perikls 2020" programmas starpposma novērtējumu tika iesniegts vienīgi Eiropas Parlamentam un Padomei⁽³⁾. ECB uzsver nepieciešamību: 1) to regulāri iesaistīt novērtējuma ziņojumu sagatavošanā programmas laikā, lai atspoguļotu tās veiktos pasākumus un tās aktīvo iesaistīšanos cīņā pret viltošanu; 2) novērtējuma ziņojumos un paziņojumos pienācīgi iekļaut atsauksmes no iestādēm, kuras aktīvi piedalās attiecīgajos pasākumos kopā ar Komisiju; un 3) to nākotnē regulāri informēt par programmu. Tāpēc ECB iesaka grozīt ierosinātās regulas 12. panta 3. punktu un 13. panta 3. punktu, lai nodrošinātu, ka ECB tiek sniegta gan ikgadējā informācija par programmas rezultātiem, gan programmas starpposma novērtējumi.
- 2.4. Ierosinātās regulas 11. pants paredz deleģējumu Komisijai, kura jo īpaši tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus, lai izstrādātu monitorēšanas un novērtēšanas sistēmas noteikumus saskaņā ar 12. panta 2. punktu. ECB norāda, ka šādas pilnvaras ir jau noteiktas Regulas (ES) Nr. 331/2014 14. pantā. Tomēr ECB arī atzīmē, ka Līguma 133. pants prasa, lai notiktu apspriešanās ar ECB pirms tādu pasākumu noteikšanas, kas vajadzīgi euro kā vienotās valūtas izmantošanai. Šis pienākums attiecas ne tikai uz ierosināto regulu, bet arī uz deleģētajiem aktiem, kas saistīti ar pamata lēģislatīvajā aktā definētajām kompetences jomām. Apspriešanās ar ECB par ierosināto regulu notiek saskaņā ar Līguma 133. pantu, un tāpēc ar to jāapspriežas arī pirms jebkādu ierosinātās regulas 12. panta 2. punktā noteikto deleģēto aktu pieņemšanas, jo tie ir īstenošanas pasākumi, kas vajadzīgi, lai aizsargātu euro pret viltošanu un tāpēc ir vajadzīgi euro kā vienotās valūtas izmantošanai. Saistībā ar 11. panta 4. punktu, saskaņā ar kuru Komisijai pirms deleģētā akta pieņemšanas jāapspriežas ar katras dalībvalsts ieceltiem ekspertiem, ECB iesaka Komisijai arī oficiāli apspriesties ar ECB.

⁽¹⁾ Sk. 8. punktu Eiropas Centrālās bankas Atzinumā CON/2005/22 (2005. gada 21. jūnijs) pēc Eiropas Savienības Padomes lūguma par diviem Padomes lēmumu priekšlikumiem attiecībā uz apmaiņas, atbalsta un mācību programmu euro aizsardzībai pret viltošanu ("Perikla" programmu) (OV C 161, 1.7.2005., 11. lpp.), 2.2. punktu Atzinumā CON/2006/35 un 2.4. punktu Atzinumā CON/2012/17.

⁽²⁾ Sk. 2.5. punktu Atzinumā CON/2012/17.

⁽³⁾ Sk. ierosinātās regulas 6. apsvērumu.

Gadījumos, kuros ECB iesaka grozīt ierosināto regulu, konkrēti redakcionālie priekšlikumi ir izklāstīti atsevišķā tehniskā darba dokumentā, kuram pievienots attiecīgs paskaidrojuma teksts. Tehniskais darba dokuments ir pieejams angļu valodā ECB interneta vietnē.

Frankfurtē pie Mainas, 2018. gada 16. augustā

ECB prezidents

Mario DRAGHI
